

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Verdwijnt de Texelse waterspitsmuis?

In november 2017 haalde de waarneming van een waterspitsmuis in De Geul op Texel de plaatselijke courant. Zo bijzonder is deze soort op het eiland geworden. Het was pas de tweede waarneming in dat jaar. Waterspitsmuizen leefden al voor dat Texel een eiland werd in deze streek. De eeuwenlange isolatie maakte dat ze er nu anders uitzien en dat ze zich anders gedragen dan hun soortgenoten op het vasteland. Ze zijn helemaal zwart (hebben geen witte buik meer) en zoeken hun voedsel op land en niet meer duikend, onder water dus, in plassen en sloten. De oorzaak van de sterke achteruitgang van de waterspitsmuis is de huisspitsmuis! Die kwam in 2006 op het eiland terecht en heeft zich in korte tijd massaal vermeerderd. Kennelijk kunnen de waterspitsmuizen de concurrentie met deze nieuwkomer niet aan.

Waterspitsmuis

Foto: Richard Witte - Bureau Endemica

Meidoorn in bloei. Foto: Adriaan Dijkse

Voorjaar in het duin: bloeiende meidoorns

Opvallend in het duinlandschap zijn in mei-juni de meidoorns. Als een witte bruidsluier omringen de duizenden bloempjes van iedere struik de grote valleien. Ze brengen nog meer diepte en structuur in het landschap. Niet alleen in de bloeitijd is de struik van belang voor de natuur en een weelde voor het oog. Later zijn de overvloedige bessen een welkome voedselbron voor vogels. Verder vormen de dichte doornige struiken een prachtige schuil- en broedplaats en er leven tientallen soorten insecten in en op, tot in de bessen aan toe.

Bloeiend Meijendel. Foto: Sytske Dijkse

5000 soorten tellen in Hollands Duin

De Zuid-Hollandse Duinen zijn, hoewel ze in het dichtst bevolkte deel van Nederland liggen, rijk aan natuur. Planten, mossen, paddenstoelen, insecten, vogels en allerlei andere dieren hebben er hun leefgebied. Daarom zijn er plannen van deze duinen een nieuw Nationaal Park te maken. Hoeveel soorten planten en dieren er voorkomen moet in 2018 duidelijk worden. Gedurende het hele jaar zullen vrijwilligers tellingen verrichten. Daarvoor worden verschillende excursies georganiseerd. Alle soorten worden bijgehouden op Waarneming.nl. Half januari was de grens van 1000 soorten al gepasseerd! Wil je bijhouden hoeveel en welke soorten al zijn aangetroffen, kijk dan op <https://hollandseduinen.waarneming.nl/5000.php>. Ook meedoen? Sluit je aan bij een excursie! Op 25-27 mei is er een groot inventarisatieweekend, zie <https://www.knnv.nl/afdeling-den-haag/5000-soorten-2018-project>

Herfstzwammen in de winter

Voor paddenstoelen is het jaar 2018 goed begonnen. In het Zwanenwater bij Callantsoog telden mycologen tientallen soorten zwammen. "Het lijkt wel herfst", constateerden ze. Na vorst verdwijnen de meeste paddenstoelen, maar het zachte weer zorgde ervoor dat ze bleven. Wasplaten, ridderzwammen, mosklokjes en narcisamanieten zijn enkele van de gevonden soorten. Zodra het begint te winteren verdwijnen de zwammen snel. Natuurlijk waren er ook de echte winterzwammen te vinden, zoals fluweelpootjes en oesterzwammen. Die kunnen vorst overleven. Sterker nog, pas na enige nachtvorst verschijnen de eerste fluweelpootjes.

Fluweelpootje. Foto: Adriaan Dijkse

Vleermuisbunker ingericht op Goeree

In de Westduinen op Goeree hebben vrijwilligers van 'De Vliegende Brigade' een bunker geschikt gemaakt voor overwinterende water- en grootoorvleermuizen. Deze zoogdieren maken vaak gebruik van bunkers voor hun winterslaap. Ze eten dan een paar maanden niet en hun lichaamstemperatuur verlaagt tot 9/10 graden. Ze mogen in die periode niet gestoord worden. Een vochtige, donkere bunker met dikke muren is in die tijd een ideale plek voor ze. De natuurbeheerder is blij met de nieuwe rustplek. Controle in januari wees uit dat de nieuw ingerichte bunker nu nog niet door vleermuizen is ontdekt, hopelijk in de toekomst wel.

Rondleiding langs schuilplekken in bunker. Foto: Jan Baks

Graspieper. Foto: René van Rossum

Graspiepers verhuizen in veranderend duin

Graspiepers houden van een open landschap met lage vegetatie, ook in de duinen. In Berkheide broedden daarom voor 1984 vrijwel alle paartjes in de zeereep. Het middenduin was te veel begroeid geraakt. In een deel van dit gebied werden in het begin van deze eeuw door de beheerder, het drinkwaterbedrijf, de infiltratieplassen, leidingen en putten verwijderd. Bovendien werd de vegetatie afgeplagd en werden struiken weg gehaald met het doel het terrein open te houden en verstuiwingen op gang te brengen. Vanaf 2003 werden bovendien 142 van de 508 ha begraasd door Schotse Hooglanders. En met succes: het zwaartepunt van de verspreiding van de graspieper verschoof van zeereep naar middenduin. Maar de terugkeer van de soort vond ook plaats buiten het geregenereerde middenduin. Het blijkt dat zonder enige ingreep of begrazing open zand en stuifkuilen hier tussen 2000 en 2014 met 24 % waren toegenomen. Het is niet duidelijk waardoor dit werd veroorzaakt, maar de verruiging is ook hier verminderd en er is meer open duin ontstaan. Goed voor de graspieper!